D·N
11/3 1953

Episod i det kalla kriget

För ett par månader sedan inträffade i Berlin två händelser vilka behandling av de politiska och militära myndigheterna skarpt belyser läget under det kalla kriget. En rysk soldat gick fullt beväpnad in i västsektorn; sedan han fastlagits och avvapnats sade han sig inte vilja återvända till sitt förband och den amerikanska myndigheten sände i överensstämmelse med först följd praxis över honom till Västtyskland. Det är möjligt att han inte från början velat desertera, utan vägrade att vända tillbaka på grund av det hårda straff han kunde vänta. Ungefär samtidigt räkade två amerikanska soldater att fara för långt på stadsbanan och hamnade i östzonen. Ryssarna höll kvar dem — liksom amerikanerna gjort med ryssen — och påstod att de var avhoppare och alltså inte kunde lössläppas. På allierat håll är man övertygad om att ryssarna ljuger, att de helt enkelt behåller de amerikanska soldaterna som gisslan; på ryskt håll säga att amerikanerna ljuger och begagnar ryssen som gisslan.

Långa förhandlingar har förts i de båda frågorna. Amerikanerna är säkra på att de kan få sina soldater tillbaka om de skickar hem ryssen, men att göra det vore att kränka ständigt förkunnade grundsatser; ryssen skulle efter all sannolikhet bli avrättad om han sändes åter. Enligt vad förlutt skett i sådana fall skall ryssen (liksom amerikanerna) underkastas förhör av representanter för de båda staterna; vidhåller han då sin önskan att stanna i västzonen, är saken utagerad. Nu gäller emellertid tvisten huruvida han skall förhöras i Västtyskland, där han befinner sig, eller i Berlin; amerikanerna håller på det förra, ryssarna på det senare alternativet. Är det inte en prestigefråga utan betydelse? frågas det. Nej, svarar de allierade; om mannen förs från västra Tyskland tillbaka till Berlin, blir han vettskrämd vid tanken på ett eventuellt utlämnande; kanske kommer han rent av att vid ett förhör i skräck för sina ryska överordnade bryta samman, förneka sin önskan att stanna i väster och säga sig genom tortyr ha tvungits avge de förklaringar som föranlett amerikanerna att behålla honom. På den punkten står saken nu: de amerikanska soldaterna hålls fångna i Östberlin och får inte meddela sig med sina landsmän, den ryske deserteren väntar på ett avgörande.

Liknande händelser, i litet mer stort format, inträffar överallt vid det kalla och varma krigets gränser, t. ex. i fråga om krigsfångarna i Koreakriget. På båda hållen reser man alldeles samma anklagelser, använder nästan samma formuleringar. Ryssen beskyller amerikanen för svek, lögn och tortyr — samma beskyllning gör amerikanen mot ryssen. Den goda tron som gör förhandlingar och avtal rationella tycks inte existera. Vardera parten uppträder som om motståndaren vore en skurk, en så perfekt skurk att allt vad han säger eller lovar är till för att vilseleda, bedra och vinna propagandistiska eller andra fromgångar. Kommunisterna över hela världen betygar sin tro på de ryska förklaringarna, demokraterna tror på vad de allierade berättar. En mellangrupp säger sig utgå från att det ljugs ungefär lika mycket på båda hållen och stannar sålunda i en behaglig stämning av neutralitet och osäkerhet.

Vi demokrater är i fall som dessa — utan att vi kan bedöma eller har några möjligheter att pröva vad som skett — övertygade om att ryssarna ljuger. Vi tror att de båda amerikanska soldaterna vill tillbaka till sitt folk, att ryssen vill stanna i Västern, att amerikanerna är ärliga i sin oro för att sända ryssen till Berlin för att förhöras av ryska officerare, ja, vi tror till och med att de ryska myndigheterna ofta tror på den amerikanska versionen och att de alltså systematiskt spelas falskt. Vi är, kort sagt, benägna att tro att ryssarna i många fall ljuger även då de förnekar motståndarens goda tro, medan de styrande i väster är djupt förvissade om ryssarnas onda tro. På denna punkt är vi dock inte alldeles säkra; det är möjligt, säger vi, att den ryska ohederligheten småningom kulminerat i föreställningen att alla är lika ohederliga.

Den demokratiska attityden, som i det enskilda fallet inte kan stödjas med bevis, har framför allt två allmänna hållpunkter. Den ena är erfarenheten. Ryssarna har alltför många gånger ljugit för fräckt och blivit överbevisade om att ha ljugit. Den regim som beteckande Finland som angripare 1939, som sagt sig befria då den erövrat, som förnekat Katynmorden, som på några dagar förvandlar sina egna hantlangare från hedersmän till allt ont bekännande brottslingar, den kan man inte hysa någon tillit till, dess ord och löften är diskréditerade. Och detta sammanhänger med regimens eget väsen. Då ingen fri debatt finnes, då staten dirigerar uppfattningar och idéer, blir det efter hand naturligt att se påståenden, paroller och löften blott som medel i en maktkamp. Sanningen förlorar all prestige: man står objektiv till valet mellan sanning och lögn. Därför har Ryssland och kommunismen förlorat all intellektuell och moralisk kredit. Man förutsätter snarast att regimen och dess tjänare ljuger — det vore ju underligt om bland en sanning och många möjliga lögner sanningen skulle visa sig mest matnyttig i en given situation.

Danmark, Sverige och Atlantpakten

Den danske utrikesministern Ole Björn Kraft har i ett föredrag i Lund behandlat "Danmarks väg till Atlantpakten". I stort sett var föredraget objektivt refererande, och hr Björn Kraft diskuterade inte mera ingående skälen för Danmarks anslutning väster ut. Han framhöll emellertid att denna anslutning var nödvändig för att situationen inte skulle bli densamma som på 1930-talet och att Danmark genom densamma fått garantier för förbevedd hjälp; han underströk också att den demokratiska gemenskapen var den naturliga konsekvensen för Danmark "om vi skulle äga hopp om att de livsvärden, samhällsformer och ideal som vi sätter främst skulle kunna bevaras". Behövlig och välkommen var utrikesministerns förklaring att det danska folkets stora majoritet "om det ställes inför valet mellan vapenlös neutralitet och försvarsgemenskap, lika litet som 1949 skulle tveka om vad det borde välja"; utan skäl påstår ofta isolationisterna i Sverige både i fråga om Danmark och Norge att en ändring av opinionen skulle ha uppstått efter inträdet i pakten.

Med lätt hand berörde hr Björn Kraft Sveriges ställning. "Det är naturligtvis inget tvivel om att det skulle betyda ett stärkande av Atlantpakten och särskilt av dennas nordliga flank om Sverige blev medlem av alliansen." På övligt sätt tillfogades att "vi förstår och erkänner Sveriges ställning till Atlantpakten". Denna obligatoriska höviighetsformel, som vi är vana att höra från norskt likvål som från danskt håll, kan naturligtvis inte dölja det uppenbara förhållandet att de skall som talat för Norges och Danmarks övergivande av isolationismen äger giltighet också för Sverige.

PRESSGRANNAR

Behovet av ett omfattande bostadsbyggande är lika allmänt erkänt som behovet av samhällsinspirationen för att uppnå detta. Det är alltså god gyssel-stämning. Den höga säsongarbetslöshet i byggbranschen är ett varsel-sken som samhället inte kan låta passera obeaktat utan att tillkrona till den nuvarande konjunkturpolitiken blir rubbad, anmärker Upsala Nya Tidning (fp):

Inom byggnadsbranschen ligger arbetslösheten nu ungefär dubbelt så högt som den gjort 1951 och 1952. Konjunkturjournalen anger två direkta förklaringar: föreningar i den kommunala planeringen och otillräcklig vädjeskrift. Desutom förfrasättis möjligheten att ställva tendensen till säsongsvängningar i fackets arbetsliv ha förstärkts. Det senare förefaller synnerligen dunkelt. Så länge byggarbetena inte är helårsanställda måste det vid vårt klimat vara gynnsamt för varje enskilt bygge att minska pådraget under den kallaste årstiden: det är först när man ser till verkställandena totala kostnader för samhället som säsongutjämningen lönar sig, och gradem av säsongutjämning beror därför väsentligen på hur skickligt samhället sätter in sina åtgärder.

Regeringen har, bl. a. i sin kreditpolitik, accepterat långtidsutredningens önskan att dirigera en större del av landets resurser till byggarbeten av olika slag. När vi inte desto mindre har förlorat ovanligt många arbetsmöjligheter i byggfacket under denna vinter måste det, vid sidan av vederlelsen, uppenbarligen bero på brister i samhällsåtgärderna:

Kommunernas svårigheter att få fram färdig tomtmark är oupplösade, och redan mättliga försenningar härvidlag förorsakar naturligtvis byggmästarnas möjlighet att sätta igång på avsedd tidpunkt. Emellertid förefaller det som om också en annan faktor krävet uppmärksamhet. Den

Ölänningar får miljonarv från Amerika
Utvandrad arbetare skapade förmögenhet

Fru Emilia Jönsson i Mörbylånga — nyster till den avlidne — får största delen av miljonarvet. Här ser hon i hemmet med sin make, skolläraren Carl August Jönsson.

Ett Amerikanarv på omkring 3 milj. kr. har tillfallit ett 30-tal släktingar. Mest gynnad är 75-åriga fru Emilia Jönsson i Mörbylånga, som i alnson till får en 1,2 milj. kr. Det är fru Jönssons avlidne bror, 84-årige skogsarbetaren Peter John Johnsson i Kalifornien, som testamenterat större delen av sin förmögenhet, omkring 600.000 dollar, till släktingar och vänner i Mörbylånga och Stenåsa på Öland.

Mr Jonsson hade levt ett enkelt och tillbakadraget liv och bott på ett arbetarhotell. När man öppnade testamentet visade det sig till allas häpnad att skogsarbetaren var ägare till 600.000 dollar, varav 200.000 i kontanter och resten placerade i säkra obligationer och aktier. Till detta kom också en fastighet.

Förklaringen till hans förmögenhet ligger med all sakerhet i hans lust att spela på börsen, en böjelse som hans arbetskamrater och vänner väl kände till.

Enligt testamentet skall hälften av de tre miljonerna 10 år framåt förvaltas i en fond för den avlidnes syster, fru Emilia Jönsson, Mörbylånga. Ifon skall under tiden utbetalas årliga räntor.

Efter 10 år tillfaller fyra femtedelar av fonden fru Jönsson. Återstående femtedel av testamentet skall en femtedel på till en annan syster, fru Ester Matilda Pettersson i Stenåsa. Hon har emellertid varit död i många år. Hon efterlämnar en dotter, som väl tycken får pengarna.

Ett 30-tal ihågkomna

Den andra hälften av förmögenheten fördelas på ett 30-tal olika

Strejkvarsel från fastighetsarbetare och 600 droskechaufförer i Göteborg

Fastighetsarbetarförbundet får enligt medgivande av landsekretariatet varsla om arbetsnedläggelse vid tigbetsgårdarnas arbetsgivarförbund i Stockholm, Danderyd, Lidingö, Solna, Sollentuna, Göteborg, Malmö, Lärde och Västerås. Varsel har utfärdats att gälla fr. o. m. kl. 6 på morgonen den 18 mars. Det torde beröra omkring 300 fastighetsarbetare.

Det är fråga om punktstrejker, eftersom hela avtalsområdet beror sammanhagt 15.000 fastighetsarbetare som tjänstgör i fastigheter vilkas ägare tillhör Arbetsgivarförbundet. Dessutom arbetar ett minst lika stort antal i fastigheter utanför förbundet, inom som bruket följa avtalet.

En av de stora tvistefrågorna är ett krav från arbetsgivarsidan om att ändra på en bestämmelse om avtalets tillämpning. Enligt det nuvarande avtalet skall prälatsen reduceras med 16,5 procent när fastighetarnas taxeringsvärde ej överstiger 75.000 kr. Arbetsgivarna vill höja detta belopp med tanke på den

stiftliga kreditpolitiken syftar till att gynna bostadsbyggandet med tillräckliga medel till låg ränta. Inte desto mindre bör man taka om byggen som förbrödja genom kreditförkyrmner.

Finansministern antyder att det sannolikt är räntepolitiken som blev jar få den effekten. Det torde vara för tidigt att uttala något bestämt omdöme nå den punkten, menar det citerade Uppsalaorganet, men utvecklingen måste följas uppmärksamt.

De ofta framförda påståendena att bondefördunet är ett idéfattigt klassparti är ingenting annat än lömskt förtal, förklarar partisekreterare Jonnergård i en artikel om bondefördunets historia och idé i Folktek Tidskrift (bf). Studerar man bondeförbundets program så kan man konstatera att partiet aldrig någon gång offrat åt klassegoismen, utan att den bärande linjen ända från första början varit rättvisepringipen. Aftonbladingen (a) finner denna framställning mycket lärorik:

Att partiet speciellt kommit att ta sig an böndernas intressen beror således inte på att partiet varit fiera än klasspolitik uten det bar bara blivit på det sättet därför att partiet alltid strävat efter att förverkliga rättvisepringipen och därför att det alltid varit just böndarna som varit orättvist behandlade.

Så nu vet vi det. Nästa gång bönderna kommer och vill ha avvinneries eller mera betalt för möjliken så ligger det bara i sitt egentligt klassintresse utan en idé bakom.

Och idéerna främste målsman är hr Hedlund i Blekinge.

Många svenska statsråd har fögs intresse för riksdagens arbete — en del av dem visar den omsorgfullaste och om man därmed jämför hur de engelska regeringsledamöterna eller deras assistenter bombarderas med frågor, så finner man en väsentlig skillnad mellan svensk och engelsk parlamentarism, påpekar Sydsvenska Dagbladet (h) i

I England händer det ofta att ministrarna får sitta i parlamentet 8 à 10 timmar utan avbrott. Men här hemma ondgår sig t. ex. Kristianstads Läns-Demokraten över att kamrar ett familjeliv interpellationer framställes i andra kammaren under vårsessionen. Förutsätten för kritikens värde och oppositionens rätt är väsentligt starkare i England än i vårt land. — i det avseendet kan England gott tjäna som ett fördömse för oss.

Söndagsposten kommer ej åter

Att återuppta inserteringen av post i postboxar på söndagarna kan av såväl praktiska som ekonomiska skäl inte gärna komma i fråga annat än i samband med att söndagsbrevbärningen och annat söndagsarbete vid postanstalterna återinföres, och en sådan allmän återgång till tidigare förhållanden är knappast tänkbar.

Det beskedet fick hr Franzon (s) när kommunikationsministern på tisdagen i första kammaren besvarade hans enkla fråga i ämnet. Hr Franzon vidjade till statarådet att se efter om det i alla fall inte skulle gå att ordna saken. De som har postboxar är ju i de flesta fall firmor och företagare som i många fall använder även på söndagarna, varför det skulle vara värdefullt för dem att även på få post utdelad. Kommunikationsministern medgav att ändringen innebar en försämring. En åtgärd som den ifrågasatta skulle dock embart för Stockholms del kosta 100.000 kr. om året, och skulle posten återgå helt till det gamla systemet, skulle det kosta verket mellan 10 och 15 milj. kr. om året.

Kortare påskferier. Talmanskonferensen beslöt på tisdagen att årets påskferier med hänsyn till det stora antalet helgdagar i maj skall inskränkas till åtta dagar. Sista pleinum före påsk blir onsdagen den 1 april, och riksdagen samlas åter tors-dagen den 9 april kl. 14, då eventuella gemensamma voteringar företas.

Frågan om Norrlandsresan remitterades av konferensen till partiledarna av konferensen till partiledarna av talmannen, som bjöd till förklaringar i Västtyskland. Kommunikationsministern svarar fru Eriksson i Stockholm (s) om sockerjukas körkort.

På föredragningslistorna står i övrigt finanshuvudtiteln, höjd mödrahjälp samt avstyrkta motioner om bl. a. åtgärder till trafiksäkerhetens främjande och upphävande av strandlagen.

Grisen stryckas vid TV-sändning

Det nya för året vid landbruksveckan är vår utställning "Från gröda till föda" som öppnas på fredag i Kungshallen och där vi också för första gången använder oss av televisión, påpekar veckans sekreterare, agronom F. Bagge.

Utställningen som håller öppen fredag—tisdag kl. 11—22, väcker sig närmast till konsumenterna. Det blir bl. a. en hel del demonstrationer av födoämnen, styckning av kött och fläsk etc. och det är denna visningar som tas upp på television och sändes över till Rigsteltschlogrefen i som faktiskt ligger väg i väg med utställningen) för att där visas på den 8'x4 meter stora duken omvärlande med filmvisning i en non-stop kör-

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksområdet: 22 40 30
Telegramadress: Dagenyheter
Postgiro 1 1678 (för annonser) nummer 1 1677 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ekberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Bedman
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Erik Hellberg
PRENUMERATIONSPRISER
A - Storhelmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tättortsområden landet
Månad ..... kr. 6:— kr. 5:75
Kvartal .... » 17:50 » 16:75
Halvår .... » 34:50 » 33:—
Helår ..... » 69:— » 66:—
ANNONSPRISLISTA 1 daterad 15. 1952 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1953

Hamnarbetarörelsen får tomt vid Slussen

Fastighetsnämnden diskuterade vid sitt tisdagssammanträde hos stadsbyggnadskontoret för 1954 och beslöt godkänna fastighetskontoret förslag att kontoret skall få lämna ut uppdrag för projektering. I den del ärendet berörde kompletterande fördelning av 1953 års bostadsbyggnadsvolym bordlades det.

Nämnden beslöt vidare tillstyrka upplåtelse av tomten nr 1 i kvarteret Södre Torn vid Slussen på 75 år för en byggnad med vänrum, utrop lokal för hamnarbetarna jämte kontorsutrymmen för hamnarbetsledaren.

ning mellan kl. 11 och 18. Arrangemanget har bl. a. vidtagits med hänsyn till att själva utställningshallen inte rymmer så många, men i biografen får ju 1.200 personer plats.

Under "veckan" som pågår t. o. m. 18 mars blir det i övrigt ett 40-tal föredrag. Det allmänna sammanträdet hålla på måndagen i Konserthusets stora sal, varvid bl. a. generaldirektör Olof Söderström talar om "Jordbrukets uppgift i samhällsekonomin".

Riksdagssammanträden

Onsdagen den 11 Mars 1953
Första Kammaren kl. 2 em.
Andra Kammaren kl. 2 em.
Konst.-utsk. kl. 10 fm. Obs.
Statsutsk. 2:a o. 3:e avd. kl. 11 fm.
Berlin.-utsk. 1:a avd. kl. 1.15 em.
Obs.
De delegerade i 2:a lagutsk. lokal kl. 10.55 fm.

Annons.
Regelbunden klädvård lönar sig bra. Kläderna bli som nya efter behandling hos Saltsjöbadsvätten. Ring 19 02 80 om hämtning.
Man talar knappast om hämorrojder
men man behandlar
dem med det gamla
erkända medlet

Fås på alla apotek
ANUSOL®
(Annons)

Hollandsboken färdig!

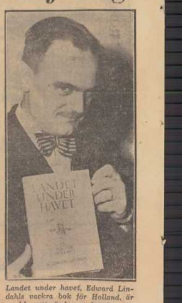

Landet under havet, Edward Lindahls duktiga svenska bok för Holland, är nu klar att sändas ut de närmaste dagarna. Första exemplaret vians här av Expressens förre fabrikör Willy Stillert, som utformat boken typografiskt.

På förvånansvärt kort tid har Edward Lindahls bok "Landet under havet" färdigställts av Expressens och Sällskapet Bokvännerna. På några exemplar när hans hela bildutlopplagan om 200 ex. med signerad originaletsning förhandsteckning, och den stora upplagan på 800 numrerade ex. lägger inte långt efter. Där återstår inte mer än något 50-tal ex. Hela behållningen går till Hollandshjälpen, som alltså kan kvittera ut i runt tal 20.000 kr. omkring den 15 april, då avrakningen sker.

Det har också blivit en sällsynt vacker bok, tryckt på lyxtryckpapper och med omslag i två färger, som stär mycket mot Hollands nuvarande vattenstämplade papper. Edward Lindahls berättelser har hog aldrig förut kommit så till rätt som i denna genomkärda ombrytning, där hans korthuggna, underfundiga och humoristiska dagboksanteckningar från lyckliga somrarsdagar i Holland följer teckningarna.

När den holländske ministern, W. A. Daniels, första gången konfronterades med Lindahls Hollandsbok "Landet under havet" sade han: "Jag är djupt tacksam för den ekonomiska hjälp som på detta sätt kommer de av översvämningen drabbade till del. Just nu när den svåra återuppbyggnaden tar vid. Men Hollandsboken är inte bara ett nytält hanteg till hjälp åt nödställda: det är en av de vackraste skildringar av mitt land som finns på svenska. Därför är dess betydelse inte begränsad till just denna katastrofsituation. Den lever oavsett allt som har inträffat."

Till dem som redan förhandsteckenat kommer boken att utsändas i slutet av denna vecka. För den som vill ta chansen att beställa nä-snart!

Till Sällskapet Bokvännerna Box 5068, Stockholm 5
Undertecknad beställer härmed att sändas mot postförskott. Edward Lindahl, *Landet under havet*. En bok om Holland ..... ex. av bibliofilupplagan i 200 numrerade exemplar med en signerad originaletsning av konstnären å 50:—.
..... ex. av den ordinarie upplagan i 800 numrerade ex. à 15:—.
Namn: .....
Adress: .....
..... DN

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.